[2021] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 649

ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ

ਬਨਾਮ

ਵੀ. ਸੋਮਿਆਸ਼ੀ

(2021 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5122) ਸਤੰਬਰ 13, 2021

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਅਨਿਰੁਧ ਬੋਸ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ - ਕਰਨਾਟਕ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ) ਨਿਯਮ 1996 - ਆਰ. 2 ਅਤੇ 3 – ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪੈਟੀਟੋਨਰ ਦੀ ਮਾਂ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਸੀ - ਉਸਦੀ ਮੌਤ 25.03.2012 ਨੂੰ ਹੋਈ - ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੀ ਧੀ ਦੀ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਲਈ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ - 20.03.2013 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ - 21.03.2013 ਨੂੰ, ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ - ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ ਅਣਵਿਆਹੀ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਧੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗੀ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਤੋਂ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ 'ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ' ਅਤੇ 'ਵਿਧਵਾ ਧੀ' ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਿਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ 'ਨਿਰਭਰ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹਨ - ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ 'ਨਿਰਭਰ' ਵਜੋਂ ਵੀ - 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਸ਼ਬਦ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧ, 2021 ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਾਂ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' 'ਨਿਰਭਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤਾਰੀਖਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰੋਨੋਲੋਜੀ ਭਾਵ 20.03.2013 ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਦੁਆਰਾ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ

ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 21.03.2013 ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਨਾਲ ਹੀ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯਮ 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਨਿਰਭਰ' ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰਨ - ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ:1. ਐਨ.ਸੀ. ਸੰਤੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ) ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ। [ਪੈਰਾ 8] [656- ਜੀ-ਐਚ]

2. ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਤੋਂ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ 'ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ' ਅਤੇ 'ਵਿਧਵਾ ਧੀ' ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਿਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ 'ਨਿਰਭਰ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ' ਅਤੇ 'ਵਿਧਵਾ ਧੀ' ਨੂੰ ਹੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮਹਿਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਨੂੰ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 'ਨਿਰਭਰ' ਵਜੋਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਨ.ਸੀ. ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਿਯਮ ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਧ, 2021 ਦੁਆਰਾ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ -

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' 'ਨਿਰਭਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 8.1] [658- ਏ-ਡੀ]

3. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 25.03.2012 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇੱਕ ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਯਾਨੀ 25.03.2012 ਨੂੰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 12.09.2012 ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। 20.03.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਮਾਂਡਿਆ ਨੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਭਾਵ 21.03.2013 ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਤਾਰੀਖਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਕ੍ਰੋਨੋਲੋਜੀ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇੱਕ ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ। ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਆਧਾਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 8.2] [658- ਈ-ਐਚ; 659- ਏ-ਬੀ]

4. ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 25.03.2012 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ. ਇਸ ਲਈ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ, ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯਮ 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਨਿਰਭਰ' ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ

'ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ' ਅਤੇ 'ਵਿਧਵਾ ਧੀ' ਦੀ ਇੱਕੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 8.3] [659- ਬੀ-ਡੀ]

ਐਨ.ਸੀ. ਸੰਤੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2020) 7 ਐਸਸੀਸੀ 617: [2020] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1177 - ਭਰੋਸੇ.

<u>ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ</u>

[2020] 3 ਐਸ ਸੀਆਰ 1177 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 5.7

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2021 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5122.

2017 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 5609 (ਐਸ-ਕੇਏਟੀ) ਵਿੱਚ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿਖੇ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 17.12.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਵੀ. ਐਨ. ਰਘੁਪਤੀ, ਮੁਹੰਮਦ ਅਪਜ਼ਲ ਅੰਸਾਰੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਮੁਹੰਮਦ. ਇਰਸ਼ਾਦ ਹਨੀਫ, ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਅਹਿਮਦ, ਮੁਜਾਹਿਦ ਅਹਿਮਦ, ਮੁਹੰਮਦ. ਅਸਲਮ, ਅਹਿਮਦ ਪਰਵੇਜ਼, ਸ਼ਿਸ਼ਿਰ ਰਾਜ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.

1. ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿਖੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 5609/2017 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 17.12.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 09.12.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਨੇ 2015 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 6396 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ - ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਅਸਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਅਸਲ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

2. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਰਤਮਾਨ ਅਪੀਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਮਾਂ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੀ ਭਾਗਿਆਮਾ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮਾਂਡਿਆ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਸੀ। 25.03.2012 ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਉਹ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਜੋ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੀ ਭਾਗਿਆਮਾ) ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਸੀ, ਨੇ 12.09.2012 ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਲਈ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। 20.03.2013 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਸੀਜੇਐਮ, ਮਾਂਡਿਆ ਦੁਆਰਾ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਭਾਵ 21.03.2013 ਨੂੰ, ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। 03.05.2013 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ ਲਈ ਕਰਨਾਟਕ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ) ਨਿਯਮ 1996 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਨਿਯਮ, 1996' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਨਿਯਮ 3 (2) (ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 20.07.2015 ਨੂੰ 20.07.2015 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 6396 ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 2 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਵਿਦਵਾਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 09.12.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ ਲਈ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਟਿਵ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਦੁਆਰਾ 09.12.2015 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ

3. 17.12.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 2017 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 5609 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਦੁਆਰਾ 2015 ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 6393 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 09.12.2015 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ ਅਣਵਿਆਹੀ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਧੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ ਨੂੰ 'ਅਣਵਿਆਹੀ' ਜਾਂ 'ਵਿਧਵਾ ਧੀ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

3.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

4. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਵੀ.ਐਨ.ਰਘੁਪਤੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

4.1 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਫ "ਅਣਵਿਆਹੀ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਧੀ" ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਿਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 (2) (2) ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਿਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇਣ ਲਈ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4.2 ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਨਿਰਭਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਿਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ, ਪੁੱਤਰ, (ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਧੀ) ਜੋ ਉਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੂੰ 'ਨਿਰਭਰ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ ਨੂੰ 'ਨਿਰਭਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4.3 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ ਵਜੋਂ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਤੋਂ ਪਰੇ ਹਨ।

4.4 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਥਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ 'ਨਿਰਭਰ' ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ।

4.5 ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਰ ਵੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਕਦਰ ਨਾ ਕਰਕੇ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 25.03.2012 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਰੰਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 12.09.2012 ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਬੀ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 20.03.2013 ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਲਈ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਤੁਰੰਤ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ 21.03.2013 ਨੂੰ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸਨੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

5.7 ***ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਐਨ.ਸੀ. ਸੰਤੋਸ਼ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ***, (2020) 7 ਐਸਸੀਸੀ 617 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿਰਫ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

5.8 ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

6. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਰਸ਼ਾਦ ਹਨੀਫ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ - ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ.

6.1 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ 2000 ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ 'ਨਿਰਭਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ 'ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ' ਅਤੇ 'ਵਿਧਵਾ ਧੀ' ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਅਣਵਿਆਹੀ' ਜਾਂ 'ਵਿਧਵਾ ਧੀ' ਨੂੰ ਨਿਰਭਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' 'ਅਣਵਿਆਹੀ' ਜਾਂ 'ਵਿਧਵਾ ਧੀ' ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਅਰਥ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ।

6.2 ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਤੇ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ (ਸੋਧ ਨਿਯਮ, 2021) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮਾਂ, 2021 ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਵੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੌਕਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

6.3 ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

7. ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐਨ.ਸੀ. ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲਾ

ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ 'ਤੇ *(ਸੁਪਰਾ)* ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਿਯਮ ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਆਸ਼ਰਿਤ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਦਿਨ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(i) ਕਿ ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ;

(ii) ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਾਹਵਾਨ ਨੂੰ ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(iii) ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 16 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;

(iv) ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੇਵਲ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ;

(v) ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਿਯਮ ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਵਜੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ। ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:

"2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ:- (1) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ:-

(ਏ) "ਕਿਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਨਿਰਭਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ-

(i) ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁਰਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ, ਪੁੱਤਰ, (ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਧੀ) ਜੋ ਉਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ; ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ; ਅਤੇ

(ii) ਕਿਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਿਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਵਿਧੁਰ, ਪੁੱਤਰ, (ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਧੀ) ਜੋ ਉਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ;

(iii) ਕਿਸੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਪਰਿਵਾਰ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ, (ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾ ਧੀ) ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ।

(2) ਵਰਤੇ ਗਏ ਪਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵਾਂ ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਰਨਾਟਕ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਆਮ ਭਰਤੀ) ਨਿਯਮ, 1977 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

6. ਕਿਸੇ ਮਹਿਲਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਯੋਗਤਾ ਕਰਨਾਟਕ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ) ਨਿਯਮ, 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 3 (2) (ii) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: ਨਿਯਮ 3 (2) (ii) –

(ii) ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਿਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ;

(ਏ) ਆਵਾਜ਼;

(ਬੀ.) ਇੱਕ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ, ਜੇ ਪੁੱਤਰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(ਸੀ.) ਵਿਧੁਰ, ਜੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਧੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(ਡੀ) ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਧੀ, ਜੇ ਵਿਧੁਰ, ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

3. xxx

4 xxx"

8.1 ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਵਲ 'ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ' ਅਤੇ 'ਵਿਧਵਾ ਧੀ' ਜੋ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮਹਿਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ 'ਨਿਰਭਰ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ 'ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ' ਅਤੇ 'ਵਿਧਵਾ ਧੀ' ਨੂੰ ਹੀ ਮਹਿਲਾ ਸਰਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨੌਕਰ। ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ 2 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 3 ਵਿੱਚ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਨੂੰ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ 'ਨਿਰਭਰ' ਵਜੋਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਨ.ਸੀ. ਸੰਤੋਸ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਿਯਮ ਤਰਸ ਯੋਗ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਧ, 2021 ਦੁਆਰਾ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' 'ਨਿਰਭਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

8.2 ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 25.03.2012 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇੱਕ ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਯਾਨੀ 25.03.2012 ਨੂੰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 12.09.2012 ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। 20.03.2013 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਮਾਂਡਿਆ ਨੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਭਾਵ 21.03.2013 ਨੂੰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਤਾਰੀਖਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਕ੍ਰੋਨੋਲੋਜੀ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇੱਕ ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ

'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਵਜੋਂ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ। ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਆਧਾਰ ਹੈ।

8.3 ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 25.03.2012 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ. ਇਸ ਲਈ, ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ, ਉਹ ਇੱਕ ਵਿਆਹੀ ਧੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯਮ 1996 ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਨਿਰਭਰ' ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' 'ਅਣਵਿਆਹੀ ਧੀ' ਅਤੇ 'ਵਿਧਵਾ ਧੀ' ਦੀ ਇਕੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਜਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤਲਾਕਸ਼ੁਦਾ ਧੀ' ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਤਲਾਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ. ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਤਰਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

9. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 5609/2017 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ।

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

